

Lesz-e Budapestnek színházi múzeuma?

Egyesítik a Nemzeti Színház és a Fővárosi Könyvtár gyűjteményét

Minden nagyobb európai városnak van színházi múzeuma. Budapestnek nincs, — holott a magyar játékszín időként az irodalomnál is hatásosabban ápolta és terjesztette nyelvünket. Lesz-e Budapestnek színházi múzeuma? — egyelőre csak azt felelhetjük, hogy reméljük, mert a tervek megvalósítása éppen most vajúdik.

Hajdu Henrik nyilatkozata

A Nemzeti Színház — mint a kultuszminisztérium illetékes osztályán értesülünk — Major Tamás igazgató kérésére múzeális gyűjteményét és régi könyvtári anyagát örök letétként átadja a Nemzeti Múzeumnak. Sok színháztörténelmi kézirat, valamint a Fancsy színlapgyűjtemény eddig is a Nemzeti Múzeumban volt, ahol most színházi osztályt létesítenek. Ennek élére a minisztérium Hajdu Lászlót, a Nemzeti Kamaraszínház volt főtitkárát, a jeles színháztörténelmit szerződtette. A Nemzeti Színház gyűjteményének és könyvtárának egy részét a Szilasi-kormány Pannonhalmára hurcoltatta, a többi része eddigi helyiségében van, ahol — mint házi múzeumot — Pataki József, a Nemzeti Színház művésze, ugyancsak jeles színháztörténelmi, őrzi.

Ugyanakkor, mint Hajdu Henrik könyvtárigazgató kijelentette munkatársunknak, a vezetése alatt levő Fővárosi Könyvtár is színházi osztályt létesít.

— Éppen most tettem lépéseket — mondja a könyvtári igazgató —, hogy a Népszínház Könyvtára, melyet a Népszínházi Bizottság ideiglenesen a Nemzeti Színház múzeális gyűjteményének helyiségében tett le, végre a Fővárosi Könyvtárba kerüljön. Most még nem is tudhatom, hogy az ostrom közben mi pusztult el belőle. A színháztörténelmi osztály vezetője Hankiss Szilárdné lesz és az anyag feldolgozása már meg is kezdődött.

Meglepetés, hogy a fővárosi a Könyvtár színházi osztályának vezetésével éppen Hankiss Szilárdnét bízta meg, aki mint egyik titkár dr. Németh Antal igazgató működése idején a Nemzeti Színház évkönyvének összeállításán dolgozott ugyan, de kutató, színháztörténelmi multja nincs. Viszont nem egy színháztörténelmi van, aki hivatottsággal és nagyobb felkészültséggel tölthetné be ezt a tiszteletet.

Mit állítanak ki a színházi múzeumban

A Magyar Színházi Múzeum megalapítása érdekében felmerült az az érdekes és — szerintünk is — egyetlen helyes terv, hogy a Nemzeti Színház és a Fővárosi Könyvtár színházi anyagát egyesítsék külön múzeumi helyiségben. Erre már hagyományainál fogva is kiválóan alkalmas volna — a Várszínház épülete, természetesen megfelelő átalakítás, illetve újjáépítés után. Itt játszottak ugyanis először színpadon magyar színészek és így a 18. században emelt klasszicizáló stílusú, gyönyörű színházépület igazán illő történelmi keret volna nemzeti színházunk emlékmúzeuma számára. Ezt a tervet a fővárosi kulturális osztályán is több ízben fölvetették.

Itt lehetne elhelyezni először is a színházunk kifejlődésében nevezetessé vált egykori színházak modelljeit, valamint a különféle helyeken levő, szinte rejtőző szobrokat. Színházunk nagyjai közül a Nemzeti Színház elsőemeleti büffétermében van Megyeri Károly, Prielle Kornélia és Jászai Mari mellszobra. Az elsőemeleti oldallejárat helyiségekben Kántorné, Szigligeti Ede, Szentpéteri Zsigmond, Egressy Gábor, Tóth József, Szerdahelyi József és Kálmán és Halmi Ferenc mellszobra talált helyet. Ezeket a szobrokat alig veszi észre az ülőhelyére vagy a ruhatarba siető közönség. Helyük éppen úgy a múzeumban volna, mint a rommá lőtt és lebontásra kerülő Vigszínház két márványfeje: Nikó Lina és Harmath Hedvig. Oda kellene vinni a Hegedüs Gyula bronzfejét is, mely a romszínház előkertjében árváskodik. Az Operaházban is akad színház-mellszobor, pl. Sándor Erzsébet. Blaha Lujza szobra másfél évtized előtt egy azóta megszűnt magán-színház előcsarnokában állott...

A Színházi Múzeumban állítanak ki a most kevésbé látogatott helyiségekben (színházigazgatói, titkári szobákban stb.) függő érdekes festményeket, amelyek nagy színészeinket különféle szerepeikben örökítik meg. Ide kerülne a nevezetes színlapok üveg alatt, keretben, régi jelmezek és érdekes hajdani kellékek, elavult színpadi szerkezetek és műszaki eszközök, színházi függönyök, díszletek és színházi, színházi írók emléktárgyai. A Fővárosi Múzeumnak is van nem egy színháztörténelmi emléke Budapest múltjából.

A múzeum egyik termét könyvtárnak és olvasóteremnek rendeznék be és a tervek szerint magángyűjteményekből egészítenék ki az egyesített anyagot. Így aztán a kutatók és az érdeklődők együtt találnák a „Várszínház-múzeumban” a múzeális és a könyvtári anyagot, valamint a kéziratokat és a színlapgyűjteményeket. Kétségtelenül a kulturális újjáépítésnek egyik legjelentősebb eredménye volna a Magyar Színházi Múzeum!